

Koulujen turvallisuus -rinnakkaissessio

Oppilaiden turvallisuuskävelyt Vaasassa

Vaasan kaupungin hankekoordinaattori Matti Tervahauta esitteli Vaasassa keväällä 2014 toteutettuja oppilaiden turvallisuuskävelyitä. Oikeusministeriön rahoittamaan hankkeeseen osallistui kolme vaasalaista alakoulua. Hankkeen tarkoituksena oli pilottikoulujen avulla kartoittaa oppilaiden mielipiteitä ja havaintoja kouluympäristön turvallisuudesta, hyödyntäen ja soveltaen Ruotsissa sekä Espoossa aikaisemmin toteutettujen turvallisuuskävelyiden keinoja. Lisäksi tarkoituksena oli luoda levitettäviä toimintatapoja ja -malleja, joiden avulla vastaavia kävelyitä voidaan toteuttaa myös muissa kouluissa ja kunnissa. Hankkeen edetessä tavoitteeksi nousi myös oppilaiden perehdyttäminen yhteisten asioiden hoitoon ja julkiseen päätöksentekoon.

Hanke erosi aiemmin toteutetuista turvallisuuskävelyistä siinä, että Vaasassa keskityttiin voimakkaasti oppilaiden osallistamiseen. Kävelyt toteutettiin jokaisessa pilottikoulussa hieman eri tavoin.

Tavoitteena oli kokeilla erilaisia malleja parhaiden toimintatapojen löytämiseksi. Ennen turvallisuuskävelyjen toteuttamista tehtiin pilottikouluissa, sekä kolmessa vertailukoulussa lähtötasokysely, jossa kartoitettiin oppilaiden turvallisuuteen liittyviä asioita. Oli tärkeää, että kyselyn oli mahdollisimman selkeä, jotta alakoulujen oppilaat ymmärsivät kysymykset ja osasivat vastata niihin. Opettajat toimivat oppilaiden tukena kyselyyn vastaamisessa. Kyselyn vastauksia ja koulujen henkilökunnan kokemuksia hyödyntäen laadittiin kävelyreitit ja valittiin teemat, joihin kävelyillä keskityttäisiin. Teemoiksi valikoituivat: välitunti, tapaturmat, kiusaaminen, koulumatka ja ilkivalta. Valittujen teemojen lisäksi Keskuskoululla koulun sisätilat olivat erityistarkastelussa.

Dokumentoinnissa käytettiin apuna kameroita ja tablet-tietokoneita.

Hankkeen vastuutahona toimi hankkeen ohjausryhmä, joka koostui kahdesta koulutoimenjohtajasta, kaupungin turvallisuuskoordinaattorista, pilottikoulujen rehtoreista, RTN:n edustajasta sekä hankekoordinaattorista.

Hankkeen tuloksena syntyi erilaisia toimintamalleja oppilaiden turvallisuuskävelyjen toteuttamiseen. Lisäksi syntyi kattava määrä havaintoja, joita oppilaat tekivät kouluympäristöistään. Havainnot tuotiin esiin kahdella tapaa. Ensinnäkin oppilaat tekivät havainnoistaan vapaamuotoisia esityksiä (esim. video ja PowerPoint-esityksiä), joita he esittivät päättäjille hankkeen päätösseminaarissa. Toiseksi havainnoista laadittiin vastuutahoille toimitettu yksityiskohtainen lista, jossa parannus ehdotukset jaoteltiin seuraavasti:

1. Tehdyt tai tekeillä olevat parannukset
2. Tehokkaat, nopeat ja edulliset parannukset
3. Aikaa ja resursseja vaativat parannukset
4. Tiedoksi saatettavat asiat.

Kunkin kohdan alla oppilaiden havainnot jaoteltiin vielä eri vastuutahojen mukaan siten, kenen toimesta korjaukset tai parannukset tullaan tekemään. Oppilaiden turvallisuuskävelyjä pidettiin tehokkaana työkaluna, ja jatkossa niitä pyritään järjestämään säännöllisesti myös muissa vaasalaisissa peruskouluissa

Turvallisuustyö Vantaan sivistystoimessa

Vantaan kaupungin sivistysviraston turvallisuusasiantuntija Timo Varpula kertoi Vantaan koulujen turvallisuudesta ja omasta toimenkuvastaan. Keskeisiä kysymyksiä ovat:

- Millaisia tilanteita tapahtuu?
- Millä kynnyksellä ilmoitetaan poliisille (akuutti tilanne, tutkintapyyntö)?
- Millä kynnyksellä ilmoitetaan lastensuojeluun?

Turvallisuusasiantuntija tekee yhteistyötä kaupungin hyvinvointiasiantuntijan kanssa. Hänen keskeisiä toimintoja ovat:

- Koulujen hyvinvointikansio → tavoitteena on saada yhdenmukaisesti koottu turvallisuusasiakirja
- Päiväkodin turvallisuuskansio
- Riskien arviointi
- oppilaitosten iltakäytön valvonta ja turvallisuusohjeet
- Varhaiskasvatuksen työryhmä
- Koulumatkaturvallisuus
- Tiivis verkostoyhteistyö (yleiset toimintamallit eri viranomaisilla)
- Vanhemmat ovat tärkeä yhteistyötaho. Tulisi pohtia, miten vanhempia saataisiin aktivoitua nykyistä tehokkaammin
- Yhteistyö poliisin kanssa: lähipoliisi → laillisuuskasvatus